

Finansutskottet

Statsrådets redogörelse för den inre säkerheten

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse för den inre säkerheten (SRR 5/2016 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för utlåtande till förvaltningsutskottet. Tidsfrist: 14.10.2016.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Päivi Nerg, inrikesministeriet
- budgetråd Kirsti Vallinheimo, finansministeriet.

Förvaltnings- och säkerhetsdelegationen har hört:

- polisdirektör Sanna Heikinheimo, inrikesministeriet
- utvecklingsråd Harri Martikainen, inrikesministeriet
- direktör för IT-näten Pekka Tulokas, inrikesministeriet
- överdirektör Jorma Vuorio, inrikesministeriet
- budgetråd Kirsti Vallinheimo, finansministeriet
- direktör Martti Kunnasvuori, Nödcentralverket
- chef, polisråd Robin Lardot, centralkriminalpolisen
- biträdande chef Raimo Pyysalo, Migrationsverket
- polisöverdirektör Seppo Kolehmainen, Polisstyrelsen
- chef, generallöjtnant Jaakko Kaukanen, Gränsbevakningsväsendet
- chef, polisråd Antti Pelttari, skyddspolisen
- direktör för bevakningsavdelningen Sami Rakshit, Tullen
- ordförande Yrjö Suhonen, Finlands Polisorganisationers Förbund rf.

Förvaltnings- och säkerhetsdelegationen har fått ett skriftligt yttrande av:

- Polisstyrelsen.

Utlåtande FiUU 5/2016 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Finansutskottet har granskat redogörelsen för den inre säkerheten ur statsfinansernas synvinkel. Redogörelsen har ett nära samband med ramen för statsfinanserna och utskottet har därför i sin behandling beaktat planen för de offentliga finanserna 2017—2020 (SRR 3/2016 rd). Utskottet hänvisar i fråga om beskrivningen av statsfinansernas tillstånd till sitt betänkande om planen för de offentliga finanserna (FiUB 10/2016 rd).

Allmänt

Regeringen förbinder sig i redogörelsen att trygga den inre säkerheten och myndigheternas funktionsförmåga i hela landet. Den inre säkerheten är en central del av fundamentet för den finländska demokratin och välfärdssamhället. Vid sidan av tillförlitligt myndighetsarbete påverkas den inre säkerheten av en mängd andra faktorer såsom befolkningens utbildningsnivå, utslagning, inkomstskillnader och sysselsättningsläget. Väsentligt är också samhällets värderingar såsom grundläggande och mänskliga rättigheter, yttrandefrihet, ett opartiskt rättssystem och likvärdighet och avsaknad av korruption. Alla dessa bör vi vårda oss om också framöver.

Utskottet välkomnar att redogörelsen erkänner den inre säkerhetens betydelse och de snabba omställningarna i säkerhetsmiljön. Nya hot förorsakas bland annat av relationerna mellan Ryssland och väst, terrorattacker, en omfattande olaglig invandring och hybrid- och cyberhot. Samtidigt har vi kvar de gamla hoten. I det nya säkerhetsläget kan yttre och inre säkerhet inte längre skiljas från varandra. Dessutom förändras hoten snabbt och deras förutsägbarhet har minskat.

Redogörelsen identifierar också problem som sammanhänger med krympande resurser i förhållande till säkerhetsmyndigheternas uppgifter som ökar i antal och blir mer komplicerade, och med medborgarnas förväntningar. För att få ner kostnaderna har det bland annat föreslagits en politisk prioritering av säkerhetsmyndigheternas uppgifter. Redogörelsen betonar också vid sidan av traditionella åtgärder och tankegångar ett nytt och innovativt grepp. Målet är att ta fram användarorienterade digitala tjänster och förfaranden som förbättrar såväl produktivitet som resultat. Utskottet ser det som nödvändigt att resurserna används effektivt och betonar att de knappa resurserna ska riktas in så att den inre säkerheten tryggas och medborgarnas känsla av säkerhet förblir hög och att det varken i glest bebodda regioner eller i tätorter parallellt med myndighetsverksamheten uppstår verksamhet baserad på att de medverkande tar rätten i egna händer.

I redogörelsen har den inre säkerheten avgränsats att gälla aktörer inom inrikesministeriets förvaltningsområde. Men det behövs också samarbete på bred bas mellan myndigheter, frivilligorganisationer, företag och en mångfald andra aktörer för att säkerheten i Finland ska kunna tryggas. Därför anser utskottet att det behövs en tvärspektoriell beredning av en strategi för inre säkerhet som inleds efter redogörelsen och där alla intressenter deltar. Där definieras de insatser med vilka Finland i enlighet med regeringsprogrammet ska bli världens tryggaste land när det gäller boende och företagande. Utskottet vill betona att för att minimera kostnaderna för den inre säkerheten bör det fortsatta arbetet i stor skala beakta olika synsätt och nya infallsvinklar.

Utlåtande FiUU 5/2016 rd

Inrikesministeriets resurser

Regeringen har stärkt kapaciteten för de myndigheter som svarar för inre säkerhet med 28,5 miljarder euro i sitt rambeslut för 2017—2020. Trots det sjunker inrikesministeriets anslagsram från 1,4 till 1,3 miljarder euro till följd av tidigare sparbeslut. Enligt utredning till utskottet kan funktionerna anpassas till anslagsramen åren 2016 och 2017. Anpassningsåtgärderna gäller alla sektorer och de utförs under ramperioden med framförhållning.

Utskottet konstaterar att de myndigheter som svarar för inre säkerhet redan under en följd av år har anpassat sin verksamhet till krympande resurser. I och med anpassningen måste det erkännas att risken för olika störningar ökar. Likaså är det klart att överföringen av investeringar och anskaffningar medför utgiftstryck i slutet av ramperioden.

Utskottet understryker att det med avseende på tillgängliga resurser är väsentligt att redogörelsens riktlinjer om politisk prioritering för att inrikta resurser kan genomföras. Förberedelserna utifrån besluten ska inledas före utgången av 2017 för att prioriteringarnas kostnadseffekter ska kunna iakttas under ramperiodens sista år.

För att säkerställa prestationsförmågan och reagera på hot krävs främst kompetenta tjänstemän. Därför är det positivt att när resurserna krymper finns det enligt redogörelsen en beredskap att ta i bruk också reserverna för den inre säkerheten såsom studerande inom förvaltningsområdet samt nyligen pensionerade poliser och gränsbevakare.

I det följande behandlar utskottet redogörelsens riktlinjer jämte resursbehov för enskilda aktörer. I linje med redogörelsen läggs störst vikt vid polisväsendet.

Polisväsendet

Antalet polismän

Enligt redogörelsen ska minskningen av antalet polismän bromsas upp och volymen etableras vid cirka 7 000 polismän före utgången av 2020. År 2015 var motsvarande siffra 7 250 polismän. Antalet poliser som utbildas bestäms i proportion till riktlinjen.

Enligt redogörelsen gäller neddragningen av polisens personal i huvudsak poliser. Övrig personal minskas mycket begränsat på grund av att polisen under de senaste tio åren har genomgått tre betydande förvaltningsstrukturreformer. Minskningar i förvaltnings- och stödtjänster skulle enligt redogörelsen leda till att poliserna också måste börja göra dessa arbeten. Dessutom är tillståndstjänster nettobudgeterad verksamhet vilket innebär att en minskning av tillståndspersonalen endast skulle försämra tjänsterna men inte leda till besparingar.

Utskottet konstaterar att minskningen av antalet polismän har varit på nedgång redan i flera år. Det är således positivt att man nu avser att stoppa denna utveckling. Men utskottet hyser ändå oro över att antalet polismän redan nu är minst i hela EU i proportion till antalet invånare.

Utlåtande FiUU 5/2016 rd

Utskottet noterar med tillfredsställelse att regeringen i sitt rambeslut för våren 2016 har ökat polisens anslag med 5 miljoner euro 2017 och med 10 miljoner euro under ramperiodens sista år. Tilläggsanslagen möjliggör bland annat att behålla bekämpningen av svart ekonomi på nuvarande nivå och att effektivisera trafikövervakningen. Trots tilläggen sjunker polisens anslagsram 2017—2020 som en följd av tidigare beslut.

Polisen har förbundit sig att anpassa verksamheten till ramarna. Det innebär nedskärningar i bland annat lokalutgifter, finansiering av utvecklingsprojekt och investeringar. Men personalkostnaderna utgör cirka 70 procent av omkostnaderna vilket innebär att besparingarna ofrånkomligen också drabbar polismän.

Utskottet konstaterar att enligt erhållen utredning räcker finansieringsnivån enligt rambeslutet endast för anställning av cirka 6 500 poliser. För att nå målet på 7 000 poliser behövs enligt inrikesministeriets bedömning ett tilläggsanslag på 10,1 miljoner euro 2018, 27,6 miljoner euro 2019 och 34 miljoner euro 2020. Bedömningen beaktar effekterna av anpassningsåtgärderna och kostnaderna för att öka antalet nybörjarplatser vid Polisyrkeshögskolan.

Uppgifternas art och den kvantitativa ökningen

Utskottet konstaterar att polisens uppgifter blir både fler och mer komplicerade då säkerhetsläget och säkerhetshotens karaktär förändras. Redogörelsen lyfter förtjänstfullt fram den rådande situationen och de närmaste utsikterna och de utmaningar som omställningarna i omvärlden för med sig.

Uppgifternas mängd och art påverkas av traditionella säkerhetshot såsom kriminalitet i samband med utslagning vilka fortfarande existerar. Samtidigt har hotet från terrorism och annat storskaligt våld ökat. Ett annat hot är att känslan av säkerhet försvagas och att spänningar mellan folkgrupper kan konkretiseras i form av mer omfattande störningar av allmän ordning och säkerhet. Dessutom växer den organiserade brottsligheten i anslutning till olaglig inresa. Det finns också skäl att lyfta fram att de länder som invandrarna kommer från i många fall avviker från Finland i fråga om kulturmiljö, samhällsuppfattning, rättsuppfattning och förhållningssätt till myndigheter, särskilt polisen. Det får enligt en bedömning som utskottet tagit del av långvariga effekter på polisens arbete. Dessutom bör vi vara beredda på att ett ökat antal asylsökande kan öka behovet av poliser även med kort varsel. Beaktas bör också ökningen av skador för samhället förorsakade av cyberbrottsligheten. Enligt uppgift till utskottet ökar också regeringens planer på att reformera alkohollagstiftningen polisens uppgifter och samtidigt resursbehovet.

Prioritering av uppgifter

Enligt redogörelsen är ambitionen att bevara polisens serviceförmåga och verksamhetskvalitet i brådskande utryckningar och brottsutredningar samt i tillståndsförvaltningen och trafiksäkerheten på nuvarande nivå. Dessutom sammanfattas principerna för att utveckla polisarbetet i fyra punkter. För det första slås prioriteringarna i polisverksamheten fast i det politiska beslutsfattandet. För det andra höjs brottsbekämpningens effektivitet genom att besluta vad polisen ska låta bli att undersöka. För det tredje görs den förebyggande verksamheten mer ändamålsenlig och för det fjärde förs tjänsterna närmare människorna.

Utlåtande FiUU 5/2016 rd

Utskottet vill understryka att om polisens resurser inte kan ökas räcker kapaciteten inte till för att sköta de ökande uppdragen enligt medborgarnas förväntningar. I redogörelsen föreslås ett system för att prioritera verksamheten i fråga om att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, brottsbekämpning och att avslöja brott. Genom systemet ska det på nationell nivå bestämmas vilka brott och störningar polisen ska ingripa i. Uppdragen dimensioneras till de krympande resurserna och fokusområdena justeras i samband med budgetpropositionen.

Utskottet konstaterar att prioritering av uppdrag har varit nödvändigt redan nu. Beslut om prioriteringar har hittills fattats på lokal nivå utifrån operativa utgångspunkter. Det är i sig bättre, menar utskottet, att beslutsfattandet tillåter insyn och sker på tillräckligt hög nivå så att en enskild polisman inte kan ställas till svars för det. Samtidigt bör det ändå konstateras att det inte blir lätt att prioritera uppdragen. Det får inte heller ge signaler om att vissa brott i fortsättningen är lättare att begå utan risk för utredning och gripande.

Övriga synpunkter

Utskottet noterar att i och med förändringarna i omvärlden behöver polisen en bättre förmåga att bereda sig för olika slag av snabbt eskalerande situationer och även förmåga att förebygga uppkomsten av sådana situationer. De knappa anslagen måste således utnyttjas maximalt. De strukturella reformerna och utvecklingen av verksamheterna bör därför fortsätta. Polisen bör således med större effektivitet utnyttja teknik för att producera tjänster och utveckla de möjligheter som tekniken medför. Nivån på polisens ICT-utgifter bör tryggas för att kunna garantera att arkitekturen av informationssystem och teknik utvecklas och att funktionssäkerheten och informations säkerheten är hög i alla förhållanden. Men det bör samtidigt konstateras att tekniken inte kan ersätta det slags fältarbete som kräver att polisen är närvarande.

Utskottet vill betona att den förändrade säkerhetspolitiska miljön kräver omsorg också om resurserna för polisens specialenheter centralkriminalpolisen och skyddspolisen. I rambeslutet ingår ett årligt tilläggsanslag på 2 miljoner euro för att trygga skyddspolisens verksamhet. Men samtidigt graderas sparbetingen för polisväsendet också för skyddspolisen. Åtgärdernas sammantagna verkan innebär att exempelvis 2017 kommer verkets basfinansiering att förbli ungefär på 2016 års nivå.

Utskottet ser positivt på att regeringen har inlett flera lagstiftningsprojekt för att utveckla den inre säkerheten (t.ex. underrättelselagstiftningen). När behovet av att förändra lagstiftningen bedöms bör eventuella kostnadsbesparingar också beaktas, exempelvis huruvida polisen kan ges behörighet att besluta om att ta upp brottsfall för undersökning som alternativ till det omfattande så kallade förundersökningstvånget. Också en effektiv bekämpning av organiserad brottslighet kräver ändringar genom vilka myndigheterna får bättre möjligheter att byta information sinsemellan och att foga den till polisens lägesbild.

Dessutom understryker utskottet att det behövs fler nybörjarplatser i grundutbildningen för poliser för att antalet polismän ska bli som planerat. Samtidigt måste det ses till att utbildningen är lockande och att det kommer tillräckligt med sökande som håller en hög nivå. En yrkesskicklig tjänstemannakår garanterar att verksamheten håller kvaliteten och sparar in på kostnaderna. Också invandrarnas intresse för polisutbildning bör ökas.

Utlåtande FiUU 5/2016 rd

Slutsatser

Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att utifrån erhållen utredning minskar antalet polismän till 6 500 personer, om finansieringen följer rambeslutet från våren 2016. Det antal polismän som anges i redogörelsen kan då inte uppnås. Även om tilläggsresurser skulle avsättas för att anställa 7 000 polisman, måste polisuppdragen ändå prioriteras. Beslut om polisens resurser och uppdrag får inte försvaga verksamheten hos andra myndigheter som utnyttjar polisens rikstäckande nätverk med ständig beredskap.

Gränsbevakningsväsendet

Gränsbevakningsväsendet är den enda myndigheten med kompetens och befogenheter att reagera på hot mot såväl den inre som den yttre säkerheten. Det dagliga arbetet med bevakningen av gränssäkerheten och med sjöräddningsuppdrag garanterar en hög beredskap också för att trygga den territoriella integriteten.

Gränsbevakningsväsendet har anpassat sin verksamhet allt sedan 1990-talet. Personalen har bland annat minskats med cirka 25 procent. Samtidigt har verksamhetssätten utvecklats och tekniken utökats. För närvarande följs ett anpassningsprogram på 28 miljoner euro som ska genomföras 2013—2017. Till följd av det minskar verkets omkostnader med 13 procent och av bevakningspersonalen vid östgränsen utgår 40 procent. Anpassningsprogrammet planerades 2012 då säkerhetssituationen var positiv.

Personalen är fortsättningsvis Gränsbevakningsväsendets främsta resurs. Tekniken kan inte ersätta att en gränsbevakare griper olagliga invandrare eller utför förhör och olika räddningsuppdrag. Av omkostnaderna går cirka 70 procent till löner. Av övriga omkostnader går 80—90 procent till fastigheter, datasystem och transportmedel som behövs i verksamheten.

Utskottet konstaterar att tilläggsanslaget för inre säkerhet till Gränsbevakningsväsendet i regeringsprogrammet (7,5 miljoner euro) räcker för att täcka de extra nedskärningar som anvisats i 2014 års rambeslut fram till 2017. Gränsbevakningsväsendets uppskattning av sitt anpassningsbehov under ramperioden går på cirka 15 miljoner euro vilket innebär en minskning på cirka 100 årsverken om övriga omkostnader kan skäras ner med 9 miljoner euro. Åtgärderna innebär bland annat inskränkningar i öppettider för gränsövergångarna vid östgränsen vilket direkt påverkar utrikeshandeln, en minskning av antalet sambandsmän i utlandet och avstående från vissa sjöbevakningsstationer.

Det är nödvändigt, menar utskottet, att i det rådande säkerhetsläget upprätthålla en trovärdig och självständig gränsbevakning. Det är ytterst oroväckande att gränsordningen och gränssäkerheten allt kraftigare är beroende av Rysslands gränsbevakningssystem. Därför ser utskottet positivt på att 160 nya gränsbevakare enligt redogörelsen sätts in vid östgränsen. Av dessa kan 100 gränsbevakare överföras internt från gränsövergångarna. Dessutom behövs 60 nya gränsbevakare. Att anställa dem innebär permanent en extra kostnad på 4,3 miljoner euro per år. Enligt utredning till utskottet räcker dessa tillägg ändå inte till för att återbörda bevakningen av östgränsen till 2012 års nivå, innan säkerhetsmiljön försvagades.

Utlåtande FiUU 5/2016 rd

Utskottet vill också ta upp att Gränsbevakningsväsendet också har andra behov av tilläggsresurser. Det nationella genomförandet av det europeiska gräns- och kustbevakningssystemet och ändringarna i kodexen om Schengengränserna kräver en ökning på minst 55 årsverken. Det innebär en bestående kostnadsökning på 4 miljoner euro per år och dessutom en engångskostnad på 0,5 miljoner euro för att förnya gränstekniken. En preliminär uppskattning av det ökningsbehov som gränsövergångssystemet kräver är 40—60 årsverken vilket innebär en bestående ökning av personalkostnaderna på 2,9—3 miljoner euro från 2020. De tekniska ändringarna medför kostnader av engångsnatur på 1,3 miljoner euro och en bestående kostnad för underhåll av teknisk apparatur på 0,4 miljoner euro per år. Dessutom bör föråldrade kustbevakningsfartyg ersättas med sju konceptbåtar. I ramen har finansiering reserverats för anskaffning av två nya båtar. För fem båtar behövs en tilläggsfinansiering på totalt 15 miljoner euro.

Räddningsväsendet

Reformen av räddningsväsendet genomförs i samband med vård- och regionförvaltningsreformen. Ansvaret för att anordna räddningstjänster övergår från kommunerna till fem landskap 2019. Genom reformen eftersträvas ett mer effektivt och ekonomiskt system, och genom det säkerställs en effektiv användning av räddningsväsendets resurser så att räddningsväsendets beredskap inte försämras.

Reformen antas förorsaka ett behov av tilläggsanslag av engångsnatur i budgeten. Beloppet preciseras senare. Behovet av tilläggsanslag förorsakas av bland annat samordnande av informationssystem.

Nödcentralsverksamheten

I redogörelsen fastställs att en störningsfri nödcentralsverksamhet ska tryggas och att en nödcentralverksamhet på dagens nivå kräver att Nödcentralsverket förfogar över minst 600 årsverken. Den minskade anslagsramen ska åtgärdas genom att ta i bruk nya informationssystem (ERICA och KEJO) från 2016. En riksomfattande nätbaserad modell skapar också möjligheter för myndigheterna att ta fram nya tillvägagångssätt och handlingsmodeller.

Utskottet konstaterar att en årlig tilläggsfinansiering på 2 miljoner euro avsätts för Nödcentralsverkets anslag åren 2017—2020. Trots det minskar ramen vilket enligt erhållen utredning innebär att personalen minskar till under 540 årsverken. Samtidigt beräknas också kostnaderna för användning och underhåll av ICT-tjänster stiga markant. Enligt inrikesministeriet är Nödcentralsverkets ekonomiska resurs tryggad för 2016 och finansieringen för 2017 följs aktivt eftersom det knappast finns någon marginal för prisstegring i fråga om till exempel köp av tjänster. År 2018 kräver den personalnivå som utstakas i redogörelsen enligt inrikesministeriets preliminära bedömning att Nödcentralsverkets anslag höjs med cirka 3 miljoner euro.

Utskottet framhåller också att det måste utbildas fler nödcentralsoperatörer för att personalmängden ska kunna etableras på den föreslagna nivån. I dagsläget utbildas cirka 20 personer per år vilket inte räcker när cirka 30 slutar varje år. Enligt utredning till utskottet är det mest kostnadseffektiva sättet att få fler operatörer att öka storleken på kursen. I så fall behövs tilläggsanslag på cirka 300 000 euro per år. Att ordna en tilläggskurs (1,5 år) vid Räddningsinstitutet för 24 perso-

Utlåtande FiUU 5/2016 rd

ner kostar kring 1,2 miljoner euro. Men problemet är inte bara finansieringen, dessutom är det inte lätt att få kompetenta personer till lediga tjänster. Rekryteringen har delvis försvårats av att polisens behov av arbetskraft ökar. Utskottet ser det som nödvändigt för att trygga att operatörerna är tillräckligt många att branschens dragningskraft förbättras och att utbildningen utvecklas i samarbete mellan Räddningsinstitutet och Nödcentralverket.

Migrationsförvaltningen

År 2015 sökte över 32 000 personer asyl. Det är ungefär tio gånger fler än tidigare år. Det har uppställt helt nya utmaningar för asylsystemet.

Utskottet fäster vikt vid riktlinjerna i redogörelsen enligt vilka man försöker förbättra beredskapen för att reagera på den snabba förändringen i omvärlden. Utskottet vill understryka vikten av att beakta både möjligheten för en snabb ökning av de sökande och analogt en snabb minskning. För att minimera totalkostnaderna måste migrationsförvaltningen vara effektiv och flexibel. Samtidigt måste beslutsfattandet fortsättningsvis hålla en hög kvalitet och iakttaga olägenheter måste omedelbart åtgärdas. En ökning av produktiviteten eftersträvas bland annat med projektet "Smart digitalt ämbetsverk" som ska höja nivån på digitalisering, automatisering och självbetjäning i det ärendehanteringssystem som används vid migrationsförvaltningen. För att dämpa kostnaderna är det också väsentligt med effektivitet i processen för att återsända de som fått avslag. Där måste internationella gemensamma återsändningsoperationer utnyttjas där det låter sig göras.

I likhet med redogörelsen betonar utskottet att migrationsförvaltningens strukturer bör revideras och ledningen göras mer effektiv. Organisationens strukturer och arbetssätt måste i fortsättningen klara av att anpassa sig till ett växlande antal kunder och anställda bättre än nu. Att verksamheten utvidgas får inte leda till höga fasta kostnader som inte är beroende av antalet sökande. Ledningen och övervakningen måste effektiviseras så att man på alla förläggningar kan trygga enhetliga tjänster och garantera säkerheten för såväl de sökande, personalen som det lokala samhället. Det måste också gå att följa upp kostnaderna för asylverksamheten så att de förblir på en skälig nivå oberoende av olika lösningar och aktörer i arbetet.

Utskottet noterar att det i redogörelsen konstateras att när myndigheterna förfogar över tillräcklig och tillförlitlig information vid rätt tidpunkt är det möjligt att förutse förändringar i migrationssituationer. Det kräver ett tätt samarbete särskilt inom Norden och EU. Utskottet ser det som viktigt att analyserad information finns att få och att den effektivare används som underlag för beslutsfattandet. Finland ska också ha mod att ta nya initiativ som rör migration.

Utskottet lyfter fram tryggheten av resurserna för kommunikation. Med riktig information kan vi påverka den pågående debatten och attitydklimatet. Därför är det av yttersta vikt att producera information och att förmedla den till medborgarna och de asylsökande. Felaktig och vilseledande information måste korrigeras i ett tidigt skede både i hemlandet och i eventuella ursprungs- och transitländer också för att minska antalet asylsökande.

Utskottet vill betona att det i fråga om dem som beviljas asyl behövs i synnerhet effektiva och ändamålsenliga integrationsinsatser, där lokalsamfund, kommuner och organisationer spelar en avgörande roll för att arbetet ska lyckas. Material som stöder integration måste enligt utskottets me-

Utlåtande FiUU 5/2016 rd

ning finnas tillgängligt redan i förläggningarna, särskilt i fråga om att lära sig språket, seder och kultur. Exempelvis kan video- och webbkurser erbjudas kostnadseffektivt i alla förläggningar. Det förebygger också kriminalitet på grund av ovetskap och sänker kostnaderna i senare skeden av integrationsprocessen.

Utskottet välkomnar att resurserna för Migrationsverket liksom de övriga säkerhetsmyndigheterna har ökat för att lösa den snabbt förändrade asylsituationen. Också i fortsättningen måste resurserna gå att justera med kort varsel om läget förändras. Målet är att få balans i handläggningen av ansökningar och beslutsfattandet före utgången av 2016. I anslagsramarna för 2017—2020 ingår för att säkerställa en smidig beslutsprocess i asylärenden ett resurstillskott för åren 2017 (16,4 miljoner euro) och 2018 (6,5 miljoner euro) om det årliga antalet sökande inte överstiger 10 000 personer.

Dessutom noterar utskottet att anslagen för mottagningskostnader 2017 sannolikt är underdimensionerade. Inom mottagandet finns redan nu över 1 700 personer som har beviljats uppehållstillstånd och som väntar på en kommunplats. Dessutom finns det personer som väntar på beslut om besvärinstans. Mängderna väntas öka ytterligare. En asylsökarpå plats på en förläggning kostar i genomsnitt 18 000 euro per år. Logikostnaderna på förläggningarna för de som fått tillstånd är således på årsbasis sammanlagt 30 miljoner euro. Därför ser utskottet det som ytterst angeläget med avseende på kostnaderna och integrationen att effektivisera åtgärder för att de som fått uppehållstillstånd snabbt ska få kommunplatser.

Tullen

Redogörelsen gäller inte i egentlig mening Tullen, som ju hör till finansministeriets förvaltningsområde. Men i redogörelsen nämns likväl att Tullens skatteuppbördsuppgifter (punktskatt, bilskatt och mervärdesskatt) i enlighet med regeringsprogrammet ska överföras till skatteförvaltningen och att Tullens övriga uppgifter hör till den inre säkerheten. Enligt uppgift till utskottet ska alla beskattningsuppgifter ändå inte överföras till skatteförvaltningen utan Tullen behåller en del av uppgifterna inom punktskatt och mervärdesskatt på import.

Utskottet vill betona att samarbetet mellan polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet i brottsbekämpningen har varit en viktig resurs speciellt i undersökningen av allvarlig och organiserad kriminalitet. Men i fråga om sam användning av resurser och ledningsansvar finns det fortfarande rum för förbättring. För att säkerställa en kostnadseffektiv verksamhet bör samarbetet och resultatstyrningen därför förtydligas mellan inrikesministeriet och finansministeriet. På så sätt säkerställs också att tullbrottsbekämpningen kopplas allt tätare ihop med övrig nationell brottsbekämpning.

Slutsatser

Utskottet konstaterar att den statsfinansiella ramen för 2017—2020 förutsätter anpassningsåtgärder hos alla myndigheter inom inre säkerhet. Anpassningsåtgärderna ska genomföras under ramperiodens förra hälft. Trots anpassningen och prioriteringen av uppdrag kräver enbart genomförandet av de behov av årsverken som redogörelsen kräver enligt uppgift till utskottet en extra satsning på nästan 100 miljoner euro i det gällande rambeslutet. De kan således inte genomföras inom rambeslutet för våren 2016. Andra behov av anslag aktualiserades också.

Utlåtande FiUU 5/2016 rd

Utskottet ser det som viktigt att de aktualiserade behoven av anslag beaktas i de följande rambe-
sluten särskilt i fråga om polisväsendet, Gränsbevakningsväsendet och Nödcentralverket.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottet föreslår

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 21.6.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Timo Kalli cent
medlem Touko Aalto gröna
medlem Kauko Juhantalo cent
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Mats Nylund sv
medlem Antti Rantakangas cent
medlem Markku Rossi cent
medlem Sari Sarkomaa cent
medlem Sami Savio saf
medlem Kari Uotila vänst
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Markku Eestilä saml
ersättare Timo Harakka sd
ersättare Lasse Hautala cent
ersättare Pauli Kiuru saml
ersättare Mika Niikko saf
ersättare Harry Wallin sd
ersättare Ozan Yanar gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Mari Nuutila.

Utlåtande FiUU 5/2016 rd Avvikande mening

AVVIKANDE MENING

Motivering

Redogörelsen för den inre säkerheten ger en övergripande beskrivning av de växande säkerhetsproblemen i vårt samhälle. Samtidigt ökas problemen av regeringens åtgärder som att det gallras bland välfärdstjänster och förmåner och att sysselsättningspolitiken försummas och utslagningen ökar. Det är paradoxalt att regeringen som en följd av sin egen politik ökar hoten och lämnar dem obeaktade och dessutom skär kännbart i resurserna för säkerhetsaktörerna.

Enligt målen i regeringsprogrammet är Finland världens tryggaste land när det gäller boende, företagande och arbete. Det råder i detta avseende en väldig inkonsekvens mellan regeringens mål och de praktiska åtgärderna.

Vid utfrågningen av sakkunniga framgick det att målen i redogörelsen och ramen kraftigt står i strid med varandra. Enbart genomförandet av behoven av årsverken enligt redogörelsen bland annat för polisen, Gränsbevakningsväsendet och Nödcentralverket kräver en extra satsning på nästan 100 miljoner euro i den gällande ramen.

Socialdemokratiska riksdagsgruppen utgår från att polisens absoluta miniminivå är 7 200 personer. Tillräckliga resurser i synnerhet för fältarbete och polisens regionala tjänster måste gå att trygga under alla omständigheter. Tillräckliga resurser för fältarbete är ett villkor för att säkerställa arbetarskyddet inom polisarbetet. Enligt en framställning från en tjänstemannaarbetsgrupp måste ibruktagandet av ett beredskapspolisystem också utredas för att den försvagade säkerhetsituationen ska kunna åtgärdas.

År 2013 fanns det cirka 7 500 poliser på fältet. Det kan anses vara en skälig mängd med tanke på säkerheten. Enligt redogörelsen beräknas 7 000 poliser vara en tillräcklig mängd. Finansieringen enligt regeringens rambeslut räcker bara för 6 500 poliser.

Socialdemokraternas riksdagsgrupp anser att en så kännbar sänkning av antalet poliser innebär ett betydande hot mot den inre säkerheten. Utgångspunkten måste med tanke på säkerheten vara att trygga ett tillräckligt antal poliser, inte enbart finansiella utgångspunkter. Samtidigt som vi tryggar tillräckliga anslag bör polisens uppgifter fortsättningsvis genomgås och det bör satsas på att använda teknik och att förbättra myndighetssamarbetet så att resurstrycket kan lindras.

Att utbilda en polis tar ungefär tre år. För att antalet personer som får polisutbildning inte under de kommande åren ska sjunka under den miniminivå som socialdemokraterna har föreslagit bör antalet nybörjarplatser inom den grundläggande polisutbildningen årligen ligga på en tillräcklig nivå.

Dessutom vill vi betona att de polisiära uppgifterna ska skötas av adekvat utbildade polismyndigheter som arbetar under tjänsteansvar. Det måste stå klart i alla lägen. Poliserna i Finland är ytterst högt utbildade och yrkeskunniga.

Utlåtande FiUU 5/2016 rd
Avvikande mening

En trovärdig och självständig kontroll av de yttre gränserna är en förutsättning för handlingsfriheten inom Finlands utrikes- och säkerhetspolitik på samma sätt som ett trovärdigt och självständigt försvar. Gränsbevakningsväsendet har proaktivt utvecklat sin organisation, verksamhet och verksamhetsmodeller allt sedan 1990-talets början. För att gränsbevakningsväsendet ska kunna arbeta oavhängigt krävs på grund av omställningarna i omvärlden bland annat tillräckliga anslag för att anställa extra personal och anskaffa övervakningsredskap.

En sänkning av ramanslagen leder oundvikligen till att personalstyrkan minskar också vid Nödcentralverket. Försämringar i verkets servicenivå inverkar direkt på arbetsbördan hos andra myndigheter. Samtidigt innebär nedskärningarna i nödcentralens resurser och exempelvis i polisens resurser att effekterna mångdubblas i förhållande till tjänsterna för medborgarna.

Målen i redogörelsen och det gällande rambeslutet samt 2016 års rambeslut är totalt oförenliga med varandra. Också finansutskottet hyser oro över detta och konstaterar att enbart det årsverkesbehov som anges i redogörelsen kräver en extra satsning på nästan 100 miljoner euro i den gällande ramen. Rambeslutet tillåter alltså inte att målen i redogörelsen uppnås. Med tanke på politikens trovärdighet och konsekvens är det oroväckande att riksdagen i samband med redogörelsen fattar beslut som har relevans med avseende på medborgarnas säkerhet men ändå inte kan genomföras på grund av brist på finansiering. Regeringen bör med det snaraste åtgärda denna konflikt. De anslagsökningar som behövs kan inte lämnas till kommande rambeslut.

Avvikande mening

Vi föreslår

att förvaltningsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 21.6.2016

Pia Viitanen sd
Timo Harakka sd
Harry Wallin sd